

Adroddiad i	Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
Dyddiad	16 Ionawr 2023
Swyddog Arweiniol	Stewart Forshaw, Dirprwy Brif Swyddog Tân
Swyddog Cyswllt	Stewart Forshaw, Dirprwy Brif Swyddog Tân
Pwnc	Adolygiad Thematig y Prif Gyngorydd Tân o Hyfforddiant Gweithredol

DIBEN YR ADRODDIAD

- 1 Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno'r wybodaeth ddiweddaraf yn dilyn cyhoeddi adolygiad Prif Gyngorydd Tân ac Achub Cymru (CFRA) o hyfforddiant yn y Gwasanaeth Tân ac Achub, o'r enw 'Adolygiad Thematig o Hyfforddiant Gweithredol o fewn Gwasanaethau Tân ac Achub Cymru'.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Ar 10 Hydref 2022, gwnaeth Hannah Blythyn AS, y Dirprwy Weinidog Partneriaeth Gymdeithasol, ddatganiad i'r Senedd yn dilyn cyhoeddi adolygiad y CFRA o hyfforddiant yn y Gwasanaeth Tân ac Achub (GTA) yng Nghymru.
- 3 Prif amcan adolygiad y CFRA oedd archwilio'r fethodoleg a fabwysiadwyd gan y tri Gwasanaeth Tân ac Achub yng Nghymru ar gyfer pennu'r amser a neilltuir ar gyfer hyfforddiant cynnal sgiliau ac ymarfer yn ystod yr amser ar orsafoedd tân ac ar draws yr holl systemau dyletswydd.
- 4 Roedd rhan sylweddol o'r adolygiad yn cynnwys ymweliadau gan y CFRA â gorsafoedd tân yng Ngwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth), a hefyd archwilio gwybodaeth a dogfennaeth.
- 5 Daeth yr adolygiad i ben gyda chwe argymhelliaid. Yna ysgrifennodd y Dirprwy Weinidog at Gadeirydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) yn gofyn am fanylion ein cynlluniau i fynd i'r afael â'r argymhellion. Rhoddwyd ymateb manwl i'r Dirprwy Weinidog a gafodd ei gydnabod yn ei datganiad llafar i'r Senedd ar 22 Tachwedd 2022 o'r enw: 'Hyfforddiant y Gwasanaeth Tân a'r Capasiti i Ehangu'r Rôl'.
- 6 Ers hynny mae'r argymhellion wedi'u cynnwys mewn cynllun gweithredu a fydd yn cael ei ystyried a'i reoli drwy Bwyllgor Dysgu Sefydliadol y Gwasanaeth, dan gadeiryddiaeth y Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Millington.

ARGYMHELLIAD

7 Bod yr Aelodau yn:

- (i) nodi cynnwys yr adroddiad; a
- (ii) nodi'r cynllun gweithredu sydd wedi'i roi ar waith, i ystyried argymhellion adolygiad y CFRA o fewn terfynau amser rhesymol.

CEFNDIR

- 8 Mae Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2016 yn cynnwys darpariaeth i'r CFRA gynnal adolygiadau a darparu gwybodaeth a chanfyddiadau i Weinidogion Cymru, Awdurdodau Tân ac Achub (GTA) ac Archwilydd Cyffredinol Cymru.
- 9 Ar 10 Ionawr 2022, ysgrifennodd y CFRA at y Prif Swyddog Tân yn ei hysbysu o'i fwriad i gynnal adolygiad thematig o hyfforddiant, gan nodi'r fethodoleg ar gyfer sut yr oedd yn bwriadu cynnal yr adolygiad ynghyd â'r rhesymeg.
- 10 Roedd wedi dewis y thema hon oherwydd bod rôl diffoddwr tân yn dechnegol iawn ac wedi esblygu'n sylweddol dros amser wrth i gymhlethdodau'r amgylchedd adeiledig gynyddu. Yn ogystal, mae ehangder y digwyddiadau y mae'n ofynnol i ddiffoddwyr tân ymateb iddynt bellach yn ymestyn ymhell y tu hwnt i danau.
- 11 Mae caffael, datblygu a chynnal cymwyseddau craidd yn hanfodol bwysig er mwyn sicrhau systemau gweithio diogel yn yr amgylchedd gweithredol. Mae hyn yn arbennig o bwysig gan fod nifer y digwyddiadau wedi gostwng yn ystod y blynyddoedd diwethaf, gan arwain at lai o gyfleoedd i ddiffoddwyr tân ddefnyddio eu sgiliau a dod wyneb yn wyneb â'r peryglon sy'n gysylltiedig â digwyddiadau cymhleth.
- 12 Felly, mae pwysigrwydd hyfforddiant gweithredol a darparu cyfleusterau hyfforddi tân byw i ddiffoddwyr tân yn amlwg. Mae methu â hyfforddi diffoddwyr tân i safon gyson uchel gan ddefnyddio'r canllawiau gweithredol sy'n seiliedig ar dystiolaeth yn gallu peryglu diogelwch diffoddwyr tân a'r cyhoedd.

GWYBODAETH

- 13 Ar 10 Hydref 2022, gwnaeth Hannah Blythyn AS, y Dirprwy Weinidog Partneriaeth Gymdeithasol, ddatganiad i'r Senedd yn dilyn cyhoeddi adolygiad y CFRA o hyfforddiant yn y Gwasanaethau Tân ac Achub, o'r enw 'Adolygiad Thematig o Hyfforddiant Gweithredol o fewn Gwasanaethau Tân ac Achub Cymru'.

- 14 Mae'r adolygiad yn cynnwys archwiliad gan y CFRA i nifer o feysydd yn ymwneud â hyfforddiant gweithredol. Mae'n dechrau drwy ystyried y trefniadau presennol a'r opsiynau ar gyfer y dyfodol ar gyfer ystyried asesiad strategol o risgiau cymunedol, er mwyn llywio'r gwaith o ddatblygu gallu, a fydd yn ei dro yn llywio dadansoddiad o anghenion hyfforddi yn y Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru.
- 15 Mae'r adolygiad hefyd yn canolbwyntio ar y fethodoleg a fabwysiadwyd gan y Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru, yn bennaf ar gyfer pennu'r amser a neilltuir ar gyfer hyfforddi ac ymarfer o fewn arferion gwaith gorsafoedd tân, ac ar gyfer diffoddwyr tân sy'n gweithio ar y system dyletswydd rhan amser (RDS).
- 16 Adolygwyd hyfforddiant caffael a datblygu sgiliau cychwynnol diffodd tân a chynnal y sgiliau craidd hynny a meysydd sgiliau ychwanegol eraill. Mae'r wyth maes sgiliau craidd y mae'r CFRA wedi'u hystyried yn ei adolygiad yn cynnwys:
1. Cyfarpar Anadlu
 2. Gofalu am Gleifion
 3. Gorchymyn a Rheoli
 4. Deunyddiau Peryglus
 5. Pymphiau, ysgolion, clymau a llinellau
 6. Gwrthdrawiadau ar y ffordd
 7. Gweithio mewn mannau uchel yn ddiogel
 8. Digwyddiadau sy'n ymwneud â dŵr.
- 17 Ystyriwyd hefyd y cydbwysedd rhwng hyfforddiant damcaniaethol a defnyddio ffilmiau byr o'r enw *microteaches* a hyfforddiant ymarferol ar draws yr ystod lawn o fathau o ddigwyddiadau tebygol mewn unrhyw ardal benodol o Gymru.
- 18 Mae'r adolygiad hefyd yn edrych ar y lleoliadau hyfforddi ac effaith pellteroedd teithio i ddiffoddwyr tân wrth fynychu digwyddiadau hyfforddi. O ran Gogledd Cymru, ystyriwyd bod y cyfleuster hyfforddi tân byw a chyfarpar anadlu yn Nolgellau gryn bellter oddi wrth yr holl ganolfannau poblogaeth mawr yng Ngogledd Cymru.
- 19 Sylwodd y CFRA hefyd, yn ei farn ef, nad yw'r hyfforddiant ymddygiad tân mewn adrannau presennol yn adlewyrchu amodau tân bywyd go iawn ac y dylid adolygu'r tactegau a'r technegau sydd wedi'u cynnwys mewn hyfforddiant ymddygiad tân mewn adrannau a'u hymgorffori yng ngoleuni ymchwil ryngwladol.
- 20 Mae'r adran ar gyfleusterau hyfforddi yn dod i'r casgliad mai'r ateb mwyaf priodol fyddai dull priif ganolfan a lloerennau sy'n cyfuno cyfleusterau presennol mewn gorsafoedd â datblygu cyfleuster hyfforddi tân byw newydd. Cydnabuwyd y byddai hyn yn gofyn am fuddsoddiad cyfalaf sylweddol gan yr Awdurdodau Tân.

- 21 Mae'r amser sydd ar gael ar gyfer hyfforddiant ar ein holl systemau dyletswydd, ac yn arbennig yr RDS, hefyd wedi'i gynnwys gydag argymhelliad wedi'i rannu'n ddau faes ar y thema hon, a fydd yn cael eu hystyried ar y cyd â'r ddau GTA arall yng Nghymru.
- 22 Mae'r adroddiad yn cloi gyda chwe argymhelliad sy'n cynnwys y meysydd a drafodwyd yn yr adroddiad hwn. Mae'r argymhellion wedi'u cynnwys mewn cynllun gweithredu a fydd yn cael ei ystyried a'i reoli drwy Bwyllgor Dysgu Sefydliadol y Gwasanaeth, dan gadeiryddiaeth y Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Millington.
- 23 Mae'r Prif Swyddog Tân hefyd wedi darparu ymateb manwl i'r adolygiad i'r Dirprwy Weinidog, yn unol â'r cais, gan gynnwys ein cynlluniau ar gyfer mynd i'r afael â'r argymhellion a chopi o'n cynllun gweithredu. Cydnabuwyd hyn yn natganiad llafar y Dirprwy Weinidog i'r Senedd ar 22 Tachwedd 2022.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r papur hwn yn cyd-fynd â holl Amcanion Llesiant a Chorfforaethol 2022/23 gan ei fod yn cynnwys diogelwch diffoddwyr tân, cefnogi parodrwydd gweithredol a sicrhau cynaliadwyedd dros y tymor hwy.
Cyllideb	Amh.
Cyfreithiol	Mae rôl y CFRA wedi'i chynnwys ym mhennod 7, pwyntiau 7.12 a 7.13 o Fframwaith Cenedlaethol y Gwasanaethau Tân ac Achub 2016 ac Adran 28 o Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004.
Staffio	Amh.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Amh.
Risgiau	Bydd yr holl risgiau sy'n gysylltiedig â'r argymhellion yn cael eu cynnwys mewn cynllun gweithredu a reolir gan aelodau Pwyllgor Dysgu Sefydliadol y Gwasanaeth.